

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-09-04

Vår referens

Anna Jörback-Landin

Utvecklingssamordnare

anna.jorback-landin@malmo.se

Överföring av medel för arbete med långsiktig och aktivt inkluderande demokratiutveckling

STK-2024-622

Sammanfattning

Demokrati utgår från idén om politisk jämlikhet, att alla ska ha möjlighet att vara med och påverka. Genom att människor i samhället engagerar sig fylls demokratin med innehåll och mening. Allt för många står dock utanför demokratin, vilket innebär att samhället går miste om viktiga åsikter och perspektiv. Det är därför viktigt att fortsätta utveckla och förenkla möjligheterna till delaktighet, där fler inkluderas i det demokratiska samtalet.

Fokus kommer ligga på att lägga en grund inför framtida insatser samt att inhämta kunskap för att kunna prioritera de viktigaste åtgärderna för att stödja arbetet med den långsiktiga och aktivt inkluderande demokratiutvecklingen. Inriktningen fokuserar på tre huvudsakliga områden:

1. Tillvarata fler Malmöbornas perspektiv, kunskap och åsikter genom att utforska nya, varierande och användarvänliga tjänster och verktyg för medborgarundersökningar
2. Utredda möjligheterna att samla och ta fram nya digitala tjänster för effektivare kommunikation, ökad delaktighet och bättre förutsättningar för dialog mellan Malmöborna och Malmö stad.
3. Utveckla en övergripande och hållbar kommunikationsplattform som både synliggör och genomsyrar Malmö stads arbete med demokratifrågor och aktiv inkludering.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen överför för år 2024 2,5 mnkr från kommunstyrelsens anslag till förfogande till Kommunstyrelsen för finansiering av arbete med långsiktigt och aktivt inkluderande demokratiutveckling.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 240909 Överföring av medel för arbete med långsiktig och aktivt inkluderande demokratiutveckling

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-09-09

Kommunstyrelsen 2024-09-11

Beslutet skickas till

Stadskontoret, kommunikationsavdelningen

Stadskontoret, avdelningen för intern ledning och stöd, enheten ekonomi och utveckling

Stadskontoret, ekonomiavdelningen, enheten ekonomisk styrning

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Kommunstyrelsen har i ärendet STK-2023-1558, Överföring av medel för arbete med ökat valdeltagande i EU-valet, gett stadskontoret i uppdrag att återkomma med ett ärende om det långsiktiga demokratiarbetet med specificeringar av insatser och kostnader. (Kommunstyrelsen, 2024-01-10, § 9).

Ärendet fokuserar på kommunikation, ökad delaktighet och bättre förutsättningar för dialog men ingår i en större helhet, där arbetet med aktiv inkludering och delaktighet innefattar många olika områden och verksamheter i Malmö stad.

Inledning

Den lokala demokratin är nära människor varje dag och att främja demokratin är en stor del av Malmö stads dagliga arbete. I kommunens nämnder fattas exempelvis beslut som påverkar Malmöbornas vardag inom allt från skola och omsorg till frågor som berör stadsbyggnad, kultur- och fritidsaktiviteter. Malmö stad verkar ständigt för det demokratiska samhällets utveckling, såsom att bidra till kunskapsförmedling och att främja Malmöbornas möjlighet till ett aktivt deltagande i samhällsfrågor.

Inom ramen av arbetet för aktiv inkludering och delaktighet har Malmö stad flera medborgardialoger och samråd med de nationella minoriteterna, geografiskt betingad dialog genom Forum för demokrati och mänskliga rättigheter, Centrala pensionärsrådet och Malmö stads funktionshinderråd. Kommunstyrelsen ansvarar också för Öppna Malmö som verkar för att alla Malmöbor ska vara stolta över sin bakgrund genom kultur, anslag till civilsamhället och kunskapshöjande och opinionsbildande evenemang och konferenser. Malmö stad arbetar också internt med vår organisation genom satsningar på att vara en inkluderande arbetsgivare samt genom ett systematiskt arbete med mänskliga rättigheter och antirasism. Som ett led i arbetet för aktiv inkludering och

delaktighet behöver även förutsättningarna för Malmö stads kommunikationsarbete ses över. Det här ärendet berör utvecklingen inom kommunikationsområdet.

I regeringens strategi för en stark demokrati lyfter man fram att demokrati utgår från idén om politisk jämlikhet, att alla ska ha möjlighet att vara med och påverka. Genom att människor i samhället engagerar sig fylls demokratin med innehåll och mening. Människans behov av delaktighet i samhället är således något grundläggande. Men en förutsättning för demokrati är att människor engagerar sig, känner ansvar och ägarskap och står bakom dess principer, exempelvis genom att använda sin rösträtt och bilda sig en uppfattning i samhällsfrågor. Samtidigt visar Malmö stads kunskapsunderlag att det finns många som inte känner sig delaktiga, som upplever att de har små möjligheter att påverka och känner ett avstånd till de demokratiska processerna, vilket kan leda till låg social tillit och ett lägre valdeltagande i allmänna val.

Demokratin är alltså inte statisk utan under ständig utveckling och behöver oavbrutet vårdas, värnas och utvecklas, vilket innebär ett stort ansvar för de som lever och verkar i den. Människor behöver vara delaktiga, ha kunskap om hur demokratin fungerar och gemensamt se till att den är motståndskraftig. Malmö stad behöver därför möjliggöra för fler att aktivt delta i samhällsutvecklingen och de demokratiska processerna.

Mål och utmaningar på global, nationell och lokal nivå

I Malmö stad pågår arbete med delaktighet och demokratiutveckling dagligen. De 17 globala målen och Agenda 2030 för hållbar utveckling genomsyrar arbetet för att leda staden mot en hållbar och rättvis framtid, där några av målen för hållbar utveckling är särskilt nära kopplade till demokrati. Målen är även nära sammankopplade med det nationella och lokala perspektivet, där den nationella demokratipolitikens mål är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika. För att infria detta behövs bland annat insatser för ett högt och jämlikt valdeltagande och stärkta möjligheter till inflytande, insyn och delaktighet.

Samtidigt lyfter demokratistrategin de utmaningar demokratin står inför och att prioriteringar för att främja, förankra och försvara den behöver göras så att fler kan vara delaktiga, förstå och praktisera demokratin och stå upp för den och dess grunder.

Malmöbors möjlighet till demokratiska samtal och delaktighet

Det finns en ojämn kunskap om hur den lokala demokratin fungerar. Att vissa grupper har lägre kunskaper om sina demokratiska rättigheter, hur man kan påverka och vara delaktig i samhällsutvecklingen är en allvarlig demokratisk utmaning, inte minst då det riskerar att skapa lägre engagemang och sämre tilltro. Kunskapshöjande insatser behövs därför kontinuerligt för att fler ska bli involverade och på sikt stå upp för demokratin.

Inflytandet i den svenska demokratin är inte heller jämnt fördelat. Demokratistrategin beskriver en klyfta mellan de som deltar och de som inte deltar, ett demokratiskt utanförskap. Det konstateras att allt för många står utanför, i strid med målsättningarna om politisk jämlikhet, vilket innebär att samhället går miste om viktiga åsikter och perspektiv. Det är därför viktigt att fortsätta utveckla och förenkla möjligheterna till delaktighet, där fler inkluderas i det demokratiska samtalet.

I kunskapsunderlaget framkommer även vikten av delaktighet mellan allmänna val för att stärka tilltron till demokratin. Malmöborna behöver uppleva att de kan påverka och vara engagerade i samhällsfrågor samt att deras röst blir hörd. Många vill engagera sig i frågor som berör dem och påverka beslut som får konsekvenser för den egna vardagen. Att tillvarata detta engagemang och skapa fler möjligheter för Malmöborna att påverka även mellan val är därför en av de viktigaste utmaningarna för att stärka den lokala demokratin.

Förslag på långsiktig och aktivt inkluderande demokratiutveckling

Malmö stad behöver arbeta långsiktigt med en bred ansats för att utveckla och stärka den lokala demokratin med fokus på att lägga en grund inför framtida insatser. Det behövs även mer kunskap för att kunna prioritera de viktigaste åtgärderna för att stärka den aktivt inkluderande demokratiutvecklingen. Det förberedande arbetet kommer skapa bättre förutsättningar och ge Malmö stad fler verktyg för delaktighet och inkludering i framtiden. Inriktningen för arbetet fokuserar på tre huvudsakliga områden:

1. Tillvarata fler Malmöbornas perspektiv, kunskap och åsikter genom att utforska nya, varierande och användarvänliga tjänster och verktyg för medborgarundersökningar
2. Utredda möjligheterna att samla och ta fram nya digitala tjänster för effektivare kommunikation, ökad delaktighet och bättre förutsättningar för dialog mellan Malmöborna och Malmö stad.
3. Utveckla en övergripande och hållbar kommunikationsplattform som både synliggör och genomsyrar Malmö stads arbete med demokratifrågor och aktiv inkludering.

1. Tillvarata fler Malmöbornas perspektiv, kunskap och åsikter genom att utforska nya, varierande och användarvänliga tjänster och verktyg för medborgarundersökningar.

För att inte gå miste om viktiga perspektiv, kunskap och åsikter behöver Malmö stad aktivt arbeta för att fler ska inkluderas i det demokratiska samtalet genom att förenkla möjligheterna att lyssna in Malmöbornas röst. Arbetet behöver ske på olika nivåer och omfattning för att tilltala så många som möjligt att engagera sig. Utifrån verksamheternas vitt skilda behov behöver en variation av möjligheter finnas. Därför behöver fler och nya möjligheter till medborgarundersökningar utforskas. Det kan

bland annat handla om att se över en uppstart av Malmöpanelen samt utveckla delaktighetsverktyget Malmö Democracy som kan användas av stadens verksamheter för ökad dialog, delaktighet och inkludering av Malmöborna.

Utöver att utforska nya arbetssätt och verktyg behöver Malmö stad också kontinuerligt inhämta ny kunskap från olika grupper i samhället och lyssna till olika röster för att främja ett jämlikt demokratiskt samtal och minska det demokratiska utanförskapet.

Kostnaden för att utveckla arbetet med medborgarundersökningar samt att genomföra relevanta medborgarundersökningar för att inhämta ny kunskap från Malmöborna uppskattas till 800 000 kr.

2. Utredda möjligheterna att samla och ta fram nya digitala tjänster för effektivare kommunikation, ökad delaktighet och bättre förutsättningar för dialog mellan Malmöbor och Malmö stad.

Många kommuner upplever idag utmaningar med att nå sina medborgare med information om allt från kommunens verksamhet, evenemang och kritiska händelser till viktig information som påverkar invånarnas vardag. Orsakerna kan vara många, men kan exempelvis handla om att medborgarna har olika informationsbehov och att det är stor konkurrens om deras uppmärksamhet.

Malmö stad har en väl utvecklad informationsstruktur där Malmöborna kan ta del av information om kommunens verksamhet och möjligheter till delaktighet. Men det kan samtidigt vara en utmaning att navigera mellan alla de olika kommunikationsytor som kommunen erbjuder, vilket i ett längre perspektiv kan öka risken för ett demokratiskt utanförskap. Malmö stad behöver därför utforska mer effektiva sätt att kunna kommunicera med Malmöborna och minska avståndet mellan dem och kommunens verksamheter genom att skapa en mer samlad och effektiviserad digital infrastruktur, exempelvis genom att utforska möjligheten att införa en lokal app. Malmö stad behöver också utforska olika möjligheter för dialog med Malmöborna för att skapa ökat engagemang, tillvarata Malmöbornas synpunkter och inkludera fler i det demokratiska samtalet exempelvis genom att genomföra en pilot för tvåvägskommunikation med hjälp av chattfunktion samt tillgängliggöra Malmöinitiativet genom användarvänlig teknik och transparenta riktlinjer om beslutsvägar.

Stadskontoret vill därför utreda möjligheterna att utveckla de digitala tjänsterna och utforska nya verktyg för dialog och medborgarengagemang. Den uppskattade kostnaden beräknas uppgå till 1 000 000 kr.

3. Utveckla en övergripande och hållbar kommunikationsplattform som både synliggör och genomsyrar Malmö stads arbete med demokratifrågor och aktiv inkludering.

Att främja demokratin är en stor del av Malmö stads dagliga arbete som ständigt behöver utvecklas och anpassas efter Malmöbornas behov och förutsättningar för att motverka de demokratiska utmaningar som finns idag. Det innefattar allt från att öka kunskapen om hur de demokratiska processerna fungerar, till att arbeta för att fler ska inkluderas och få möjlighet att påverka samhällsutvecklingen.

Malmö stad vill inkludera och ha dialog med fler Malmöbor, men denna delaktighet förutsätter att medborgaren har kunskap och insikt om demokratis grunder samt är mottaglig för informationen. För att fler ska kunna vara delaktiga behöver informationen vara tydlig, enkel att hitta och lätt att förstå. I kunskapsunderlaget framkommer det också tydligt att personer som inte känner igen sig i kommunikationen i lägre grad är mottagliga för den och dess budskap.

För att Malmö stads kommunikationsinsatser ska stödja utvecklingen av den lokala demokratin behöver kommunikationen spegla Malmö. En långsiktigt hållbar och inkluderande kommunikationsplattform, där helheten av arbetet inom demokratifrågor synliggörs, behöver därför tas fram. Det kan bland annat handla om att göra en översyn av Malmö stads digitala kommunikation, bildbank och annat kommunikationsmaterial. Kostnaden uppskattas till 700 000 kr.

Då alla förutsättningar för de föreslagna inriktningarna ännu inte är kända kan medel komma att behöva omfördelas mellan ovan angivna förslag.

Ansvariga

Mats Holmström Kommunikationsdirektör

Magdalena Bondesson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör